

CEZA HUKUKU BİLGİSİ

CEZA HUKUKU: Suç teşkil eden fiilleri ve bunlara uygulanacak yaptırımların neler olduğunu gösteren hukuk disiplini.

- Anayasa, kanun ve uluslararası sözleşmeler DOĞRUDAN KAYNAKLARI;
- Doktrin ve yüksek mahkeme içtihatları ise DOLAYLA KAYNAKLARI oluştururlar.

FAİL, suçun kanuni tanımındaki fiili gerçekleştiren, bu fiil üzerinde hâkimiyet kuran, kanuni tanıma uygun haksızlığı gerçekleştiren kişidir. *Fail, suç tanımındaki hareketleri gerçekleştiren kişidir.*

MAĞDUR, genel olarak, “işlenen fiil nedeniyle haksızlığa uğramış kişi”, “kendisine karşı suç işlenen kimse” şeklinde nitelendirilse de teknik ceza hukuku kavramı olarak **SUÇUN KONUSUNUN AİT OLDUĞU KİŞİYİ VEYA KİŞİLERİ ifade eder.**

KAST; suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

KASTIN UNSURLARI:

- fail,
- fiil,
- mağdur ve
- suçun konusudur.

TAKSİR, bir kimsenin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmak suretiyle istemediği ve fakat öngörülebilir bir neticeyi gerçekleştirmesi.

- **BİLİNÇSİZ TAKSİR,** dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesi.
- **BİLİNÇLİ TAKSİR,** “kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde” vardır ve bu durumda “taksirli suça ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır” şeklinde tanımlanmıştır.

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ;

- görevin ifası,
- meşru savunma,
- hakkın kullanılması ve
- ilgilinin rızası

Kanun hükmünün yerine getirilmesi; belli konularda kişiye kanun tarafından verilen yetki, aynı zamanda o kişinin görevini oluşturmaktadır. Örneğin görevi gereği haciz işlemini gerçekleştiren haciz memurun gireceği evin kapısını çilingir vasıtasıyla zorla açtırması gibi veya polisin suçluyu yakalamak için ona verdiği zarar vb.

Doğrudan kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

Suçun kanuni tanımındaki maddi unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, bunu kabullenerek fiili işleyen kişi **olası kastla** hareket etmiştir.

BAĞLI HAREKETLİ SUÇLAR: Kanuni tanımında hangi hareketlerle işlenebileceği bizzat belirtilen suçlara “bağlı hareketli suç” denir.

SEÇİMLİK HAREKETLİ SUÇLAR: Kanuni tanımında birbirinin alternatifi olarak gösterilen birden çok hareketten biriyle işlenebilen suçlar “seçimlik hareketli”dir.

İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç teşkil etmeyen bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez.

FAİLİN LEHİNE OLAN KANUN GERİYE YÜRÜR.

- Ceza hukukunun **GENEL HÜKÜMLERİ** bütün suçlar için geçerli ortak prensipleri ihtiva etmekte.
- **ÖZEL HÜKÜMLERDE** ise kasten öldürme, işkence, cinsel saldırı, hakaret, hırsızlık, zimmet, rüşvet gibi tek tek suç tanımları yer almakta.

Fiil, fail, mağdur ve suçun konusu her suçta zorunlu olarak bulunan unsurlardır.

Bir neticeden dolayı sorumlu tutulabilmenin temelini, hareket ile netice arasındaki sebep-sonuç ilişkisini ifade eden **nedensellik bağı** oluşturur. Nedensellik bağı, suçun yazılı olmayan maddi unsurudur.

Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başkaca bir neticenin oluşumuna **sebebiyet vermesine NETİCE SEBEBİYLE AĞIRLAŞMIŞ HÂL** denilmektedir. Kanunda açıkça düzenlenen bu gibi hâllerde, kişi bu neticeler bakımından en azından taksirinin varlığı hâlinde sorumlu olacaktır.